

Η ΠΑΤΑΓΩΔΗΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Γιάννης Κολοβός

(Ο Γιάννης Κολοβός είναι επικοινωνιολόγος. Για το θέμα της πολυπολιτισμικότητας έχει συγγράψει τα βιβλία «**Το τέλος μίας ουτοπίας: η κατάρρευση των πολυπολιτισμικών κοινωνιών στην Δυτική Ευρώπη**» (Αθήνα: Πελασγός 2008) και «**Πολυπολιτισμικότητα; Όχι, ευχαριστώ!**» (Αθήνα: Πελασγός 2011). Από το 2009 συνεργάζεται με το Research Institute for European and American Studies (RIEAS) ως Research Associate σε θέματα μεταναστευτικής πολιτικής).

Copyright: Epikaira Magazine

Η επικρατούσα κοσμοθεωρία της πολυπολιτισμικότητας - η οποία έχει πάρει την μορφή θρησκευτικής πίστης για τους εγχώριους θιασώτες της - προωθεί την ουτοπική άποψη ότι παρά τις διαφορές σε πολιτισμό, γλώσσα, εθνότητα οι άνθρωποι μπορούν να συνυπάρξουν ειρηνικά σε μία κοινωνία χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν άλλες παράμετροι (πχ. πληθυσμιακά μεγέθη, πολιτισμική εγγύτητα κλπ). Όλα αυτά βέβαια στην θεωρία, αδιαφορώντας για το ότι στην πράξη έχουν αποδειχθεί ανέφικτα.

Σκοπός του άρθρου δεν είναι να αντικρούσει την «πολυπολιτισμικότητα» ως θεωρητικό κατασκεύασμα καθώς, όπως υπογραμμίζει ο καθηγητής Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Duke Edward Tiryakian, «*Δεν υπάρχει επιστημονική μέθοδος που να παρέχει κριτήρια βάσει των οποίων μία κοινωνική φιλοσοφία είναι πιο έγκυρη από μία άλλη*» (1). Όμως, μπορεί η εφαρμογή αυτής της κοινωνικής φιλοσοφίας στην πράξη να δείξει αν αυτή λειτουργεί αποτελεσματικά ή όχι. Επιπλέον, τα θεωρητικά κατασκευάσματα έχουν το μειονέκτημα ότι μπορεί να φαίνονται σωστά...στην θεωρία. Το πόσο σωστά είναι επιβεβαιώνεται από την πρακτική εφαρμογή τους. Και το άρθρο αυτό εκεί αποσκοπεί. Να καταδείξει την παταγώδη αποτυχία της πολυπολιτισμικότητας όπου και όπως και αν εφαρμόσθηκε στην Δυτική Ευρώπη. Και η αποτυχία στην πρακτική της εφαρμογή καθιστά άνευ αξίας οποιαδήποτε ανταλλαγή εκατέρωθεν επιχειρημάτων επί θεωρητικού επιπέδου.

Τα 3 μοντέλα υποδοχής μεταναστών και η έννοια της πολυπολιτισμικότητας

Στην Δυτική Ευρώπη έχουν εφαρμοστεί τρεις πολιτικές αναφορικά με την υποδοχή μεταναστών: α) η πρώτη αντιμετωπίζει τους μετανάστες ως εργατικό δυναμικό χωρίς να τους διευκολύνει στην απόκτηση υπηκοότητας (Γερμανία), β) η δεύτερη είναι η αφομοιωτική πολιτική η οποία αποδέχεται την εγκατάσταση των μεταναστών και διευκολύνει την απόκτηση υπηκοότητας αλλά απαιτεί από αυτούς να ασπασθούν το επικρατούν πολιτισμικό πλαίσιο και δεν ενθαρρύνει τις μειονοτικές κουλτούρες (Γαλλία) και γ) η πολιτική της πολυπολιτισμικότητας η οποία εφαρμόζεται στην Ολλανδία, στην Βρετανία και στην Σουηδία.

Οι Van de Vijver et al ορίζουν την πολυπολιτισμικότητα ως «*την αποδοχή και την υποστήριξη της πληθυντικής σύνθεσης μίας κοινωνίας. [Η έννοια] αναφέρεται στις στάσεις ως προς την πολιτισμική διαφορετικότητα του πληθυσμού*» (2). Όπως

παραδέχεται ο Rene Cuperus «η έννοια της πολυπολιτισμικότητας, όπως χρησιμοποιείται από τους μετα-εθνικούς κοσμοπολίτες, υπονοεί ότι ο αυτόχθων πληθυσμός δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένας από τους 'πολλούς πολιτισμούς', μία μειονότητα μεταξύ των μειονοτήτων» (3).

Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της πολυπολιτισμικότητας στην διαμόρφωση μίας αρμονικής και συνεκτικής κοινωνικής συνύπαρξης, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Columbia και του London School of Economics Brian Barry υπογραμμίζει ότι «η πλήρης εφαρμογή του πολυπολιτισμικού προγράμματος θα φέρει στην καλύτερη περίπτωση ανάμικτα αποτελέσματα ακόμα και σε εκείνους που επιδιώκει να ωφελήσει...Με οσοδήποτε ισχυρή δοσολογία και αν εφαρμοσθεί, η πολυπολιτισμικότητα δημιουργεί τόσα προβλήματα όσα λύνει» (4). Ο Pierre van den Berghe του Πανεπιστημίου της Washington (5) υπογραμμίζει ότι η πολυπολιτισμική δημοκρατία αντιμετωπίζει δύο τεράστια εμπόδια: α) την ιδεολογική σύγκρουση με την ιδέα του «έθνους-κράτους» και β) την πιθανότητα κοινωνικής διάσπασης καθώς η πολυπολιτισμική δημοκρατία συχνά επιβραβεύει τα αιτήματα των διαφόρων κοινοτήτων για ειδικά δικαιώματα και έτσι βαθαίνει διακρίσεις τις οποίες υποτίθεται ότι η πολυπολιτισμικότητα προσπαθεί να ελαχιστοποιήσει. Αυτό είναι μία βασική εσωτερική αντίφαση της πολυπολιτισμικότητας η οποία αμφιταλαντεύεται μεταξύ του εορτασμού της διαφορετικότητας η οποία θεωρείται ως εγγενώς εμπλουτιστική και της παύσης των όποιων διακρίσεων υφίστανται. Προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τα δύο αυτά εμπόδια η πολυπολιτισμικότητα οδηγεί στην αποεθνοποίηση του κράτους και στον θρυμματισμό της κοινωνικής συνοχής.

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Βρετανικής Κολομβίας Christian Joppke επισημαίνει ότι «τα φιλελεύθερα έθνη-κράτη χαρακτηρίζονται από μία ενδεδειγμένη από-εθνοποίηση, κατά την οποία οι ποικίλες εθνικές ταμπέλες απλά αποτελούν διαφορετικά ονόματα για το ίδιο πράγμα, τις φιλελεύθερες πεποιθήσεις της ελευθερίας και της ισότητας. Εμφανείς εκφράσεις αυτής της αποεθνοποίησης είναι οι χωρίς-διακρίσεις μεταναστευτικές πολιτικές, η φιλελευθεροποιημένη νομοθεσία περί υπηκοότητας, και μία γενική αποστασιοποίηση από την παλαιά ιδέα της 'αφομοίωσης'...Με την εξαίρεση της γλώσσας, οι μόνες σαφείς επιβεβλημένες υποχρεώσεις στους νεοεισερχόμενους είναι οι φιλελεύθερες επιβεβλημένες υποχρεώσεις, με κυριότερη την διαδικαστική δέσμευση στις φιλελεύθερες-δημοκρατικές αρχές» (6).

Τα σημαντικότερα πρόσφατα γεγονότα που καταδεικνύουν την αποτυχία της πολυπολιτισμικής συμβίωσης στην Ευρώπη

Δεν χρειάζεται κάποιος να εντρυφεί σε ακαδημαϊκά συγγράμματα προκειμένου να αντιληφθεί την παταγώδη έμπρακτη αποτυχία της πολυπολιτισμικότητας. Αρκεί να παρατηρήσει καθημερινά γεγονότα, μικρά και μεγάλα, τα οποία συμβαίνουν στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και καταδεικνύουν την αποτυχία αυτή. Τα πιο σημαντικά είναι τα εξής:

- Φυλετικές ταραχές στις αγγλικές πόλεις Oldham, Burnley και Bradford το καλοκαίρι του 2001
- Βομβιστική επίθεση από ισλαμιστές τρομοκράτες σε σιδηροδρομικούς σταθμούς της Μαδρίτης τον Μάρτιο του 2004
- Δολοφονία του Ολλανδού σκηνοθέτη Theo van Gogh από φανατικό μουσουλμάνο στο Άμστερνταμ τον Νοέμβριο του 2004
- Βομβιστικές επιθέσεις από ισλαμιστές τρομοκράτες σε μέσα μαζικής μεταφοράς στο Λονδίνο τον Ιούλιο του 2005

- Φυλετικές ταραχές στο Birmingham της Αγγλίας τον Οκτώβριο του 2005
- Φυλετικές ταραχές σε πολλές πόλεις της Γαλλίας τον Νοέμβριο του 2005
- Βομβιστικές επιθέσεις από ισλαμιστές τρομοκράτες σε νυχτερινό κέντρο στο Λονδίνο και στο αεροδρόμιο της Γλασκώβης το καλοκαίρι του 2007
- Φυλετικές ταραχές σε διάφορες πόλεις της Αγγλίας τον Αύγουστο του 2011
- Οι επτά φόννοι στην Τουλούζη της Γαλλίας από φανατικό μουσουλμάνο τον Μάρτιο του 2012

Καθώς και τα τρία διαδοχικά περιστατικά του περασμένου μήνα:

- Οι φυλετικές ταραχές στην Στοκχόλμη
- Η δολοφονική επίθεση εναντίον Βρετανού στρατιώτη από φανατικούς μουσουλμάνους στο Woolwich του Λονδίνου
- Η επίθεση εναντίον Γάλλου στρατιώτη από φανατικό μουσουλμάνο στο Παρίσι

Από τα προαναφερθέντα γεγονότα καθίσταται προφανής η αποτυχία της ενσωμάτωσης σημαντικών τμημάτων των κοινοτήτων μεταναστών όχι μόνο στις χώρες που εφάρμοσαν το πολυπολιτισμικό μοντέλο (Βρετανία, Ολλανδία, Σουηδία), αλλά ακόμα και στην Γαλλία όπου το μοντέλο υποδοχής μεταναστών έδωσε έμφαση στην αφομοίωσή τους στο κοσμικό κράτος. Δύο βασικοί λόγοι πίσω από την αποτυχία αυτή ήταν ότι ο αριθμός των μεταναστών στις εν λόγω κοινωνίες ήταν μεγάλος και αυξανόμενος και ότι δεν ελήφθη υπ' όψιν η πολιτισμική απόσταση μεταξύ των γηγενών πληθυσμών και των μεταναστευτικών κοινοτήτων, κάτι που φαίνεται ανάγλυφα στην περίπτωση των μουσουλμάνων μεταναστών.

Δύο επιστημονικές μελέτες που προέβλεπαν την αποτυχία

Το μέγεθος της εθελουφλίας των Δυτικοευρωπαϊκών ελίτ στην αποτυχία της πολυπολιτισμικότητας καθίσταται ακόμα μεγαλύτερο από το γεγονός ότι υπήρχαν και επιστημονικές μελέτες οι οποίες είχαν προβλέψει την επερχόμενη κατάρρευση της συνοχής των Δυτικοευρωπαϊκών κοινωνιών εξ' αιτίας της αυξανόμενης πληθυσμιακής και πολιτισμικής τους διαφορετικότητας.

Οι σημαντικότερες σχετικές μελέτες ήταν δύο. Η πρώτη αφορούσε τις εθνοτικές συγκρούσεις στις σύγχρονες κοινωνίες και διενεργήθηκε από τον καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι Tatu Vanhanen (7). Η μελέτη αυτή κάλυψε 148 σύγχρονα κράτη με πληθυσμό άνω του ενός εκατομμυρίου κατά την περίοδο 1990-1996 και συμπέρανε ότι **«εθνοτικές συγκρούσεις έχουν προκύψει σχεδόν σε όλες τις εθνοτικά διαιρεμένες κοινωνίες, πράγμα που υπονοεί ότι πρόκειται για ένα οικουμενικό ανθρώπινο φαινόμενο»**. Επιπλέον κατά τον Vanhanen **«τα αποτελέσματα της ανάλυσης των συσχετίσεων δείχνουν ότι ο βαθμός εθνοτικής ετερογένειας [η ύπαρξη φυλετικών, εθνοτικών, γλωσσικών, θρησκευτικών διαφορών] εξηγούσε στατιστικά το 53% της μεταβολής του βαθμού των εθνοτικών συγκρούσεων στην ομάδα σύγκρισης των 148 χωρών την περίοδο 1990-1996... Το τμήμα της επεξηγούμενης μεταβολής είναι πολύ υψηλό. Τα αποτελέσματα αυτά συνεπάγονται ότι η εθνοτική οικογενειοκρατία όχι μόνο οδηγεί στην ανάδυση εθνοτικών συγκρούσεων αλλά επίσης εξηγεί ένα σημαντικό τμήμα της μεταβολής στον βαθμό των εθνοτικών συγκρούσεων... Όσο περισσότερο ο πληθυσμός διαιρείται σε ξεχωριστές εθνοτικές ομάδες, τόσο περισσότερο εκείνες φαίνονται στις συγκρούσεις συμφερόντων να οργανώνονται με βάση τις εθνοτικές γραμμές**

και τόσο περισσότερο τείνουν να καταφεύγουν στην βία στις εθνοτικές συγκρούσεις».

Και συνέχιζε ο Vanhanen: «παρ' όλ' αυτά, το ανεξήγητο τμήμα της μεταβολής στις εθνοτικές συγκρούσεις ήταν σχεδόν το μισό (47%). Αυτό σημαίνει ότι η μεταβολή στον βαθμό των εθνοτικών συγκρούσεων δεν εξαρτάται μόνο από τον βαθμό εθνοτικής ετερογένειας αλλά επίσης και σε ποικίλους άλλους παράγοντες.... Δεν υποθέτω ούτε ισχυρίζομαι ότι η εθνοτική οικογενειοκρατία είναι ο μόνος παράγων που επηρεάζει την μεταβολή των εθνοτικών συγκρούσεων... Υποθέτω μόνον ότι η εθνοτική οικογενειοκρατία είναι η πιο σημαντική σταθερά και πιθανότατα ο πιο σημαντικός επεξηγηματικός λόγος. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης των συσχετίσεων υποστηρίζουν αυτήν την υπόθεση».

Επιπλέον, η έρευνα του Vanhanen έδειξε ότι **«η δημοκρατία ως τέτοια δεν φαίνεται να επαρκεί για να αποτρέψει τις εθνοτικές συγκρούσεις, παρ' όλο που είναι πιθανόν ότι η δημοκρατία βοηθά αυτές να θεσμοποιηθούν».** Ομοίως, τα ευρήματα έδειξαν ότι **«οι πλούσιες και πολύ ανεπτυγμένες χώρες φαίνεται να είναι σχεδόν το ίδιο ευάλωτες στις εθνοτικές συγκρούσεις όσο και οι φτωχές και παραδοσιακές κοινωνίες».** Μάλιστα ο Vanhanen τόνιζε ότι **«Στην Δυτική Ευρώπη, όπου οι γηγενείς πληθυσμοί είναι σχετικά εθνοτικά ομοιογενείς, οι βασικές εθνοτικές συγκρούσεις λαμβάνουν χώρα μεταξύ των γηγενών και των μη-Ευρωπαϊών μεταναστών. Καθώς η πίεση της μετανάστευσης από φτωχά μέρη του κόσμου στην Δυτική Ευρώπη αυξάνεται συνεχώς, είναι λογικό να αναμένουμε ότι αυτές οι συγκρούσεις θα αυξηθούν παρά θα μειωθούν στο μέλλον».**

Η δεύτερη – και πιο πρόσφατη - σχετική έρευνα έγινε από τον καθηγητή του Πανεπιστημίου του Harvard Robert Putnam και ήταν η μεγαλύτερη μελέτη περί του κοινωνικού κεφαλαίου στις ΗΠΑ (8). Η έρευνα αυτή διήρκεσε πέντε έτη και έδειξε ότι **υπάρχει μία αρνητική σχέση μεταξύ της εθνοτικής διαφορετικότητας και του κοινωνικού κεφαλαίου. Δηλαδή, όσο μεγαλύτερη είναι η εθνοτική διαφορετικότητα μίας περιοχής τόσο μειώνεται η εμπιστοσύνη μεταξύ των κατοίκων της ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους.** Μάλιστα, σύμφωνα με τα ευρήματα αυτής της μελέτης, η διαφορετικότητα μειώνει το κοινωνικό κεφάλαιο όχι μόνο μεταξύ των εθνοτικών ομάδων αλλά και μεταξύ των μελών της κάθε εθνοτικής ομάδας. Η κατάσταση αυτή κατόπιν έχει πολλές αρνητικές συνέπειες στην κοινωνική συμμετοχή όπως την μειωμένη εμπιστοσύνη στην τοπική αυτοδιοίκηση και στα ΜΜΕ, στην αποχή από τις εκλογές, στην μη συμμετοχή στον εθελοντισμό, σε μικρότερο αριθμό στενών φίλων, χαμηλότερο βαθμό ευτυχίας και αντίληψης ποιότητας ζωής και περισσότερη παρακολούθηση τηλεόρασης.

Τα ευρήματα του καθηγητή Putnam είναι δύσκολο να αντικρουστούν καθώς ο ίδιος και οι συνεργάτες του, προκειμένου να απομονώσουν και να εντοπίσουν τις συνέπειες της εθνοτικής διαφορετικότητας έλαβαν υπ' όψιν τους έναν ευρύ κατάλογο άλλων παραγόντων όπως η ανισότητα, η φτώχεια, η εκπαίδευση και η οικιστική κινητικότητα. Κατά τον Putnam και τους συνεργάτες του, **η διαφορετικότητα προκαλεί ανομία και κοινωνική απομόνωση** επηρεάζοντας γυναίκες και άνδρες στον ίδιο βαθμό, επηρεάζοντας εξίσου ανθρώπους κάθε ηλικίας, επηρεάζοντας τους συντηρητικούς σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι τους πολιτικά φιλελεύθερους (αλλά και οι τελευταίοι επηρεάζονται και αυτοί σε σημαντικό βαθμό), επηρεάζοντας τους λευκούς πολύ περισσότερο απ' ότι τους μη-λευκούς (αλλά οι αρνητικές επιπτώσεις της διαφορετικότητας είναι επίσης ορατές στους μη-λευκούς).

Η πολυπολιτισμικότητα και τα λάθη της Ευρωπαϊκής Αριστεράς

Η πολυπολιτισμικότητα ως θεωρία αλλά και ως πρακτική προωθήθηκε (και προωθείται) κυρίως από την κοσμοπολίτικη Αριστερά και το πολιτικά φιλελεύθερο τμήμα της Κεντροδεξιάς. Γι' αυτό και στο θέμα της διαχείρισης της μετανάστευσης και της προώθησης της πολυπολιτισμικότητας, η Αριστερά έχει καταντήσει συνώνυμη με την ιδεολογικοποίηση της αποτυχίας.

Σε έναν πολύ ειλικρινή απολογισμό ο διευθυντής του προσκείμενου στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD) Ιδρύματος Friedrich Ebert στο Λονδίνο Ernst Hillebrand εντόπισε, μεταξύ άλλων, τα εξής λάθη της Ευρωπαϊκής Αριστεράς στα θέματα μετανάστευσης και ενσωμάτωσης (9):

- 1) **επέδειξε αφέλεια** ως προς την φύση της διαδικασίας ενσωμάτωσης, **υποεκτιμώντας την εσωτερική δυναμική των μεταναστευτικών κοινοτήτων οι οποίες αναπαρήγαγαν την κουλτούρα τους**. Το πρόβλημα αυτό επιτάχθηκε από την προώθηση της στρατηγικής της πολιτισμικής απομόνωσης υπό το όνομα της πολυπολιτισμικότητας. Όπως τονίζει ο Hillebrand «*η ίδια η ουσία της πολυπολιτισμικότητας ως ιδεολογίας που βασίζεται στην επιβεβαίωση των διαφορών αντί για την ενσωμάτωση στην κοινωνία δεν αμφισβητήθηκε για πολύ καιρό από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*»
- 2) **έκλεισε τα μάτια μπροστά στις πολιτισμικές διαφορές** και έτσι υποεκτίμησε την περιπλοκότητα των ανθρώπων που είχαν κοινωνικοποιηθεί σε πολύ διαφορετικές κουλτούρες και συστήματα αξιών αλλά έπρεπε να ζήσουν μαζί
- 3) **επέδειξε νωχέλεια** ως προς την ανάλυση των συνεπειών των διαδικασιών και των εξελίξεων στην οικονομική σφαίρα δημιουργώντας ένα τεράστιο σημερινό πρόβλημα ανεργίας στους μεταναστευτικούς πληθυσμούς στην Ευρώπη
- 4) **υποεκτίμησε σημαντικά την έκταση στην οποία οι ιδεολογικές, πολιτικές και πολιτισμικές αλλαγές που συνέβαιναν στις περιοχές από τις οποίες προέρχονται οι μετανάστες θα διαχέονταν στις ευρωπαϊκές κοινωνίες** και θα επηρέαζαν τις σχέσεις μεταξύ των κοινοτήτων (όπως ο Ισλαμικός φανατισμός)
- 5) επηρεασμένη από την πολιτική ορθότητα **επέδειξε συγκαταβατικότητα προς τους γηγενείς ψηφοφόρους χαρακτηρίζοντας τα παράπονά τους για τις αρνητικές συνέπειες της μετανάστευσης ως «ρατσισμό»**

Μάλιστα ο Hillebrand παραδέχεται ότι «*η Ευρωπαϊκή αριστερά ποτέ δεν διαμόρφωσε μία συνεπή στρατηγική του πώς να αντεπεξέλθει με την τεράστια πρόκληση της ενσωμάτωσης πολλών εκατομμυρίων πολιτισμικώς, κοινωνικώς και γλωσσικώς 'ξένων' ανδρών και γυναικών στις αυξανόμενα ανταγωνιστικές οικονομίες και κοινωνίες της Ηπείρου. Ακόμα χειρότερα, ποτέ δεν επιτρέψαμε έναν ανοιχτό πολιτικό διάλογο για τα ερωτήματα αυτά και τα προβλήματα και τις προκλήσεις που συνδέονται με αυτήν*». Και ο Hillebrand προειδοποίησε: «*Η Ευρωπαϊκή κεντρο-αριστερά θα πρέπει να διορθώσει το συντομότερο δυνατόν τις προαναφερθείσες αδυναμίες. Αν δεν το πράξει θα πληρώσει βαρύτατο τίμημα: αργά ή γρήγορα θα βρεθεί να ζεί σε κοινωνίες οι οποίες θα είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες τις οποίες ονειρευόταν και για τις οποίες προσπαθούσε μέσω της πολιτικής. Θα απωλέσει και πολιτική ισχύ και επιρροή καθώς οι παραδοσιακοί ψηφοφόροι, έχοντας βαρεθεί και κουρασθεί από το να τους*

κάνουν διάλεξη αντί να τους ακούν, θα απομακρυνθούν από αυτήν και θα αναζητήσουν νέες ή εναλλακτικές πολιτικές δυνάμεις για να ψηφίσουν».

Αντί επιλόγου

Ο ανθρώπινος νους κατασκευάζει παραδείσους τους οποίους καταστρέφει η ανθρώπινη φύση. Ένας τέτοιος «παράδεισος» είναι και η πολυπολιτισμική κοινωνία, οι υποστηρικτές της οποίας δεν λαμβάνουν υπ' όψιν τους την ανθρώπινη φύση οραματιζόμενοι έναν κόσμο όπως θα τον ήθελαν να είναι και όχι έναν κόσμο βασισμένο στις πραγματικότητες των ανθρώπινων κοινωνιών. Αυτή η «ύβρις» της πολυπολιτισμικότητας τιμωρείται με την καταστροφή των κοινωνιών αυτών την οποία βλέπουμε να συμβαίνει με καθημερινά μικρά και μεγάλα περιστατικά γύρω μας. Το επικίνδυνο είναι ότι οι θιασώτες αυτής της επικρατούσας κοσμοθεωρίας, αντί να παραδεχθούν την πασίδηλη έμπρακτη αποτυχία των οραμάτων τους, προσπαθούν να καταπνίξουν κάθε αντίθετη φωνή παρουσιάζοντας περίπου ως ανθρώπους ηθικά υπολειπόμενους όσους δεν συμμερίζονται τα «πεφωτισμένα» οράματά τους αλλά επιμένουν να καταδεικνύουν τις αδυναμίες από την πρακτική εφαρμογή των πολυπολιτισμικών θεωριών.

Κατά τον Γάλλο φιλόσοφο Αντρέ Γκλικισμάν «[Η Αριστερά] ζει με την ψευδαίσθηση ότι είναι αλάνθαστη» (10). Δεν πρέπει όμως να επιτραπεί στις ψευδαισθήσεις της κοσμοπολίτικης Αριστεράς και της πολιτικώς φιλελεύθερης Κεντροδεξιάς να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούν την Ελληνική κοινωνία ως πεδίο πειραματισμών για την εφαρμογή της πολυπολιτισμικότητας, όταν αυτή έχει εμπράκτως αποτύχει σε όποια Δυτικοευρωπαϊκή χώρα και με όποιο μοντέλο επιχειρήθηκε να εφαρμοσθεί. Πολύ δε περισσότερο δεν πρέπει να επιτραπεί να φιμωθεί ο διάλογος για το θέμα των μεταναστευτικών ροών προς την χώρα μας και των σημαντικών προβλημάτων που έχουν προκύψει εξ' αιτίας της λανθασμένης διαχείρισής τους από διαδοχικές κυβερνήσεις από τις αρχές της δεκαετίας του '90 και μετά.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- 1) Tiryakian Edward A. "Assessing Multiculturalism Theoretically: E Pluribus Unum, Sic et Non", *International Journal on Multicultural Societies*, vol. 5, no. 1, 2003, p. 32
- 2) Van de Vijver Fons J., Schalk-Soekar Saskia R. G., Arends-Toth Judit and Seger M. Breugelmans "Cracks in the Wall of Multiculturalism? A Review of attitudinal studies in the Netherlands", *International Journal on Multicultural Societies*, vol. 8, no. 1, 2006, p. 103
- 3) Cuperus Rene "Populism against Globalisation: a New European Revolt", in Cramme Olaf and Motte Constance (eds) *Rethinking Immigration and Integration: a New Centre-Left Agenda*, London: Policy Network, 2007, p. 158
- 4) Barry Brian *Culture & Equality: an Egalitarian Critique of Multiculturalism*, Cambridge: Polity Press, 2001, p. 328
- 5) Van den Berghe Pierre L. "Multicultural democracy: can it work?", *Nations and Nationalism*, vol. 8, no. 4, 2002, p. 440
- 6) Joppke Christian "The retreat of multiculturalism in the liberal state: theory and policy", *The British Journal of Sociology*, vol. 55, no. 2, 2004, p. 254
- 7) Η μελέτη του καθηγητή Vanhanen έχει εκδοθεί σε βιβλίο: Vanhanen Tatu "Ethnic Conflicts explained by Ethnic Nepotism", *Research in Biopolitics*, vol. 7, 1999, Stamford, Connecticut, JAI Press. Τα σημαντικότερα ευρήματά της δημοσιεύθηκαν και σε επιστημονικό περιοδικό: Vanhanen Tatu "Domestic Ethnic Conflict and Ethnic Nepotism: a Comparative Analysis", *Journal of Peace Research*, vol. 36, no. 1, 1999, pp. 55-73
- 8) Putnam Robert "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century. The 2006 Johan Skytte Prize Lecture", *Scandinavian Political Studies* vol. 30, no. 2, 2007, pp. 137-174.
- 9) Hillebrand Ernst "Migration and Integration: the Errors of the European Left", in Cramme Olaf and Motte Constance (eds) *Rethinking Immigration and Integration: a New Centre-Left Agenda*, London: Policy Network, 2007, pp. 35-44
- 10) «Αντρέ Γκλικισμάν: Γενναιόδωρος και ευαίσθητος είναι ο Σαρκοζί», *Καθημερινή* 4/2/2007